

Ostavština Rudolfa Franjina Magjera u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek

Špoljarić, Marijana; Krpeljević, Ljiljana

Source / Izvornik: **Knjižničarstvo : glasnik Društva knjižničara Slavonije i Baranje, 2013, 17, 19 - 35**

Journal article, Accepted version

Rad u časopisu, Završna verzija rukopisa prihvaćena za objavljivanje (postprint)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:206:544022>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom](#).

Download date / Datum preuzimanja: **2023-06-07**

Repository / Repozitorij:

[RGISKO - Repository of the City and University Library Osijek](#)

**OSTAVŠTINA RUDOLFA FRANJINA MAGJERA
U GRADSKOJ I SVEUČILIŠNOJ KNJIŽNICI OSIJEK**

Rudolf Franjin Magjer legacy at the City and university library Osijek

Marijana Špoljarić

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek
mspoljaric@gskos.hr

Ljiljana Krpeljević

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek
kljilja@gskos.hr

UDK / UDC **025.24 (497.5 Osijek)**

Stručni rad / Professional paper

Primljeno / Received: 17.04.2013.

Sažetak

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek unutar fonda Zavičajne zbirke posjeduje nekoliko privatnih knjižnica poznatih Osječana: legat Vjekoslava i Matilde Hengl, Viktora D. Sonnenfelda, Miroslava Pollaka, Rudolfa Franjina Magjera, Pavla Rakoša, Danice i Ante Pinterović, Huga Gottschalka i dr. U radu se daje pregled legata Rudolfa Franjina Magjera s ciljem upoznavanja javnosti s djelovanjem Rudolfa F. Magjera, osječkoga književnika, učitelja, pedagoga, novinara, kao važnoga dijela književne i kulturne povijesti Osijeka i Slavonije. Legat je svojim sastavom raznovrsan (sastoji se od Magjerovih književnih djela, neobjavljene autobiografije, neobjavljene studije o njemu, mnoštva fotografija s raznih proslava Kluba hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku, originalnih grafika-crteža, naslovnica knjiga, portreta, ex librisa, povelja, dopisnica) te je upravo zato zanimljiv korisnicima. Legat je tako svjedok djelovanja osječke kulturne scene na početku 20. stoljeća, književnika, slikara, glazbenika, učitelja. Vrijedan je izvor za proučavanje književnog i kulturnog stvaralaštva u Osijeku i Slavoniji u ono doba. Projektom digitalizacije književne baštine Rudolfa Franjina Magjera stavilo bi ga se u kulturno-povijesni i književni kontekst, s ciljem predstavljanja dijela Zavičajne zbirke, osiguranje njihova korištenja putem

Godina XVII
Broj 2
2013

KNJIŽNIČARSTVO

Glasnik
Društva
knjižničara
Slavonije
i Baranje

interneta te uključivanje digitalnih reprodukcija kulturno-povijesne baštine u obrazovne procese.

Ključne riječi: legat, književna baština, zavičajna zbirka, književna i kulturna povijest Osijeka

Summary

City and university library Osijek has within its memorial book collection a few private libraries of its renowned citizens; legacy collection from Vjekoslav and Matilda Hengl, Viktor D. Sonnenfeld, Miroslav Pollak, Rudolf Franjin Magjer, Pavle Rakoš, Danica and Ante Pinterović, Hugo Gottschalk and others. In this paper an overview of Rudolf Franjin Magjer legacy will be presented with the intention of familiarizing the public with the activities of Rudolf F. Magjer, writer, teacher, educator, news writer, as an important part of Osijek and Slavonia literary and cultural history. This legacy is in its composition very diverse (it is composed from Magjers literary works, unpublished autobiography, unpublished study of his work, numerous photographs from different celebrations of Croatian writers and artist club in Osijek, original drawings, cover sheets, portraits, ex libris, charters, postcards) and because of that is interesting for library users. Legacy is a witness of Osijek cultural scene, writers, musicians, painters and teachers activities at the beginning of 20th century. It is a valuable source for study of literary and cultural creation in Osijek and Slavonia at that time. Digitalization project of literary legacy of Rudolf Franjin Magjer would put him in cultural, historical and literary context, with the goal of representing a part of memorial book collection, securing its use over internet and including digital reproduction of cultural and historical legacy in educational processes.

Key words: legacy, literary heritage, local collection, literary and cultural history of Osijek

Uvod

Ostavštine¹ privatnih knjižnica znamenitih ljudi često su svjedoci kulturne povijesti grada, regije ili širega područja na kojemu su nastajali. Stoga zavičajna vrijednost legata u knjižnicama ima veliku ulogu u njegovoj organizaciji, prezentaciji i očuvanju. Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek unutar fonda Zavičajne zbirke posjeduje nekoliko privatnih knjižnica poznatih Osječana: legat Vjekoslava i Matilde Hengl, Viktora D. Sonnenfelda, Miroslava Pollaka, Rudolfa Franjina

¹ Ostavština su materijalna i duhovna dobra koja ostaju nakon čije smrti (U: Anić, Vladimir... <et al.>. Hrvatski enciklopedijski rječnik. Zagreb : Novi Liber, 2002) , dok u arhivskome značenju razumijeva se pisana ostavština pojedinih osoba, njihovi službeni spisi, dnevnici, njihova književna, filozofska i li znanstvena djela, kao i njihova korespondencija (U: Kolanović, Josip. Spomen-muzeji književnika i književni arhivi // Muzeologija 43/44 (2007), str. 11)

Magjera, Pavla Rakoša, Danice i Ante Pinterović, Hüge Gottschalka i dr. Iako po definiciji legata² sve navedene zbirke nisu legati u teoriji jer ih nisu vlasnici osobno darovali knjižnici, u praksi Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek pojednostavljeno je imenovanje svih ostavština privatnih knjižnica koje posjeduje – legatima. Zbirke su to koje predstavljaju kulturno dobro od lokalnoga značaja. Vrijedni sakupljač pisane kulturne baštine u Osijeku bio je ravnatelj Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek Pavle Blažek za čijega je rukovodstva 1970-ih i 1980-ih godina u fond Knjižnice primljeno najviše legata. Od 2001. godine započelo se s dugoročnim programom obrade i zaštite legata te se radi na popularizaciji toga dijela Zavičajne zbirke širem krugu korisnika. U zbirci je legata najraznovrsniji sadržajem te možda zbog toga izložbeno najatraktivniji legat Rudolfa Franjina Magjera. U radu se daje pregled toga legata s ciljem upoznavanja javnosti s djelovanjem Rudolfa F. Magjera kao važnoga dijela književne i kulturne povijesti Osijeka i Slavonije.

Život i djelo Rudolfa Franjina Magjera

Rudolfo Franjin Magjer rođen je 28. rujna 1884. godine u Zemunu. Hrvatski je književnik, učitelj, pedagog, novinar. Pisao je pjesme, pripovijetke, publicistiku, epigrame i aforizme. U Osijeku je živio od najranije mladosti, gdje je završio Učiteljsku školu. Radio je u Valpovu i Šljivoševcima kao učitelj. Premješten je u Osijek te stječe pravo na učiteljsku službu na nižim, a kasnije i višim pučkim školama za predmete hrvatski i njemački jezik, zemljopis, povijest, crtanje i krasopis. 1912. godine počinje raditi na Kraljevskoj učiteljskoj školi, do 1920. godine kada je imenovan za kraljevskog županijskog školskog nadzornika pri Kraljevskoj županijskoj oblasti. 1928. premješten je u Građansku školu u Osijeku gdje je profesor do svoga umirovljenja 1943. godine. Rudolfo Franjin Magjer umire 31. svibnja 1954. godine u Osijeku.

Književnošću se počeo baviti kao učenik 1899. objavljujući radove u časopisima *Bršljan* i *Pobratim*. Kasnije objavljuje u časopisima *Hrvatsko pravo* (Zagreb), *Hrvatska smotra* (Zagreb), *Hrvatska obrana* (Osijek), *Glas Matice hrvatske* (Zagreb), *Školski vjesnik* (Sarajevo). Bio je izvjestitelj za narodno prosvjećivanje pri Osječkoj oblasti u Osijeku, kasnije i njihov urednik, član radnik Matice hrvatske, dopisnik Hrvatskog pedagoškog i književnog zbora u Zagrebu. Bio je stalni suradnik Hrvatske enciklopedije i Hrvatske bibliografije u Osijeku. Godine 1909. s Lujom Vargom Bjelovarcem utemeljio je Klub hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku, kojemu je urednik i predsjednik. Klub je u to vrijeme bio prvo i jedino udruženje pisaca u Hrvatskoj,

² Legat je posebna vrsta dara, odnosno oporučno ostavljena vlastita knjižnica koju pojedinac zavješćuje određenoj knjižničnoj ustanovi. (U: Tadić, Katica. Rad u knjižnici : priručnik za knjižničare. URL: <http://www.ffzg.hr/infoz/biblio/nastava/dz/text/pog2.htm> (2012-08-22)

osnovan sa sličnim ciljevima kao Družba Braće hrvatskog zmaja, ali s težištem na hrvatsku knjigu i hrvatski jezik, te vođenju računa o hrvatskim prosvjetnim prilikama i potrebama u Osijeku i u ostaloj Slavoniji. U izdanju Kluba izašao je zbornik za književnost i umjetnost *Mi* (1910.). Rudolf F. Magjer pokrenuo je i dječji list *Milodarke* (1913.) koji je izašao u pet brojeva. Bio je pokretač i urednik časopisa *Jeka od Osijeka* (1918. do 1923.) i urednik *Vjesnika Osječke oblasti* (1924.-1927.).

Aktivni stvaralački rad Rudolfa F. Magjera bio je 1905. do 1934. godine. U Magjerovoj bibliografiji navodi se ukupno 56 književnih djela, od čega su 36 autorska djela, 4 prijevoda i 16 knjiga kojima je Magjer bio urednik, izdavač ili prireditelj. Književna je djela osim pod pravim imenom objavljivao i pod pseudonimima Čika Rade i Spektator.

Iako se iz brojnih njegovih napisa da iščitati nezadovoljstvo općim vrednovanjem književnog i kulturnog rada ne samo njega, već i njegovih zavičajnih suvremenika, činjenica je da su zahvaljujući upornom trudu Rudolfa Franjina Magjera i književnika i publicista njegovoga kruga, oni ipak prisutni u publikacijama i javnosti, posebice na lokalnoj razini.³ Bio je promicatelj hrvatske i slavonske književnosti i kulture. Istraživanja Magjerova književnoga djelovanja i utjecaja započeli su Vladimir Rem, Ana Pintarić, Ljiljana Kolenić, Helena Sablić-Tomić i Goran Rem. Tako se navodi Magjera kao nepravедno zapostavljanoga u hrvatskoj književnosti⁴, a zatim kao začetnika osječke bajke⁵. U tematici svojih priča obuhvaća impresionističke opise godišnjih doba, pučki život, biblijske motive, motive klasničnih priča, motive kršćanskog milosrđa i ismijavanja ljudskih mana.⁶ Analiziran je i leksik njegova djela Slavice u kojemu se očituje kršćanski život.⁷

Sadržaj legata Magjer u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek

Legat Magjer Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek ostavlja njegov sin Miljenko Magjer, nastavnik u Delnicama, 1980. godine za zbirku "Mursiana", o čemu svjedoči korespondencija Miljenka Mađera s tadašnjim ravnateljem Pavlom Blažekom. Korespondencija uvelike rasvjetljava kulturno-povijesne prilike nastanka legata, kao i sam dolazak legata u Gradsku i sveučilišnu knjižnicu Osijek. U svome pismu Knjižnici, Miljenko Mađer navodi razloge zašto

³ Magjer Rudolf Franjo. URL: <http://arhinet.arhiv.hr/Generated/Pages/Stvaratelji.PublicDetails.aspx?ItemId=24239> (2013-06-01)

⁴ Rem, Vladimir. Zaboravljeni jubilej književne Slavonije // *Vijenac* 432 (2010). URL: http://www.matica.hr/Vijenac/vijenac432.nsf/AllWebDocs/Zaboravljeni_jubilej_knjizevne_Slavonije (2013-06-01). Sablić-Tomić, Helena ; Rem, Goran. Slavonski tekst hrvatske književnosti. Zagreb : Matica hrvatska, 2003.

⁵ Pintarić, Ana. Stare osječke bajke – zametnici i izdaci // *Književna revija* 3, 43 (2003). str. 87-98

⁶ Pintarić, Ana. Motiv djevojčice sa šibicama u hrvatskoj književnosti // *Riječ* 9, 1 (2003). str. 180-189.

⁷ Kolenić, Ljiljana. Kršćanski leksik u Magjerovim Slavicama // *Kršćanstvo i dječja književnost : zbornik radova s Međunarodnoga znanstvenoga skupa Zlatni danci 5 - Kršćanstvo i dječja književnost, Osijek, 19. i 20. ožujka 2003. godine / uredila Ana Pintarić. Osijek : Filozofski fakultet : Matica hrvatska, Ogranak ; Pečuh : Filozofski fakultet, 2004. Str. 43-55*

ostavlja književnu baštinu Knjižnici: "Želio bih da neka kulturna ustanova u Osijeku zna sve što je u vezi s književnom zaostavštinom mog oca, gdje se ona može naći i što će biti s njom u budućnosti... Mislim na taj način iskupiti svoj dug prema ocu za kojeg znam da je cio život kao književnik i javni radnik posvetio Osijeku."⁸ To je dokaz poštovanja darovatelja i svijesti o važnosti knjižnice u zajednici.

U legatu Magjer nalazi se raznovrsna građa: monografske publikacije, serijske publikacije i sitni tisak. Legat broji 32 Magjerova književna rada, od čega su 3 prijevodi na češki, slovački i njemački jezik, a 7 djela gdje je Magjer sekundarni autor. Djela su većinom izdana u Osijeku. Vrijeme nastanka legata Magjer razdoblje je od 1905. do 1934. godine, što je ujedno vrijeme njegova stvaralačkog djelovanja. Slijedi bibliografija djela Rudolfa F. Magjera dostupnih u legatu Magjer Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek, dok je cjelokupna njegova bibliografija dostupna u knjizi *Slavonski tekst hrvatske književnosti*⁹:

- 30. IV. 1671. : za narod živi tko je umro za nj! : Petar Zrinski i Krsto Frankopan : [spomen spis] / uredio R.[Rudolfo] F.[Franjin] Magjer. - Osijek : Odbor za proslavu Zrinskih i Frankopana, [1919?]. ([s. l. : s. n.]).
- Bez ljubavi : (pripovijest) / Rudolfo Franjin Magjer. - Rijeka : J. Tomasović, 1913. ([s. l. : s. n.]).
- Crveni križ i drugi zapisci sa sela uoči rata / R.[Rudolfo] F.[Franjin] Magjer. - Osijek : [s. n.], 1915. (Osijek : Prva hrvatska dionička tiskara)
- Dorfgeschichten : Novellen und Skizzen Rudolfo Franjin Madjer ; Autorisierte Uebersetzung aus dem Kroatischen von Marie Horvath-Petheoe. - Wien ; Leipzig ; Zagreb : Adrai Verlag, 1913. ([s. l. : s. n.]).
- Đurđice : izabrane pjesme i pripovijesti za mladež / napisao R.[Rudolfo] F.[Franjin] Magjer. - U Zagrebu : St. Kugli, [1925?]. (U Zagrebu : St. Kugli)
- Epigrami biogradski i drugi / spjevao R.[Rudolfo] F.[Franjin] Magjer. - Šibenik : Grafički zavod E. Vitaliani i sin, 1934. (Šibenik : Grafički zavod E. Vitaliani i sin).
- Hrvatska himna A. Mihanovića i J. Runjanina / uredio Klub hrvatskih književnika u Osijeku. - Osijek : Klub hrvatskih književnika u Osijeku ; Vinkovci : Svečanosti odbor za podizanje spomen-ploča zaslužnim Hrvatima i drugim Slavenima, 1921. (Osijek : Tisak Antuna Rotta).
- Iz najnovije hrvatske omladinske književnosti : (god. 1912.-1913.) / napisao R.[Rudolfo] F.[Franjin] Magjer. - Zagreb : Hrv. kat. tiskovno društvo, 1913. ([s. l. : s. n.]])

⁸ Mađer, Miljeko. Gradske knjižnici Osijek. Delnice, 1980.

⁹ Sablić-Tomić, Helena; Rem, Goran. Nav. dj., str. 530-531.

- *Iz prošlosti i sadašnjosti / R.[Rudolfo] F.[Franjin] Magjer. - Zagreb : Naklada St. kugli, 1925. (Osijek : Srpska štamparija)*
- *Iznad svijeta : iz zapisaka sa sela i poriva bilježaka običnih i neobičnih te aforizama / R. [Rudolfo] F. [Franjin] Magjer. - 2. jubilarno izd. - Osijek : Klub hrvatskih književnika i umjetnika, 1929. ([s. l.] : Tisak srpske štamparije).*
- *Jubilarni almanah Kluba hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku. - Osijek : Klub hrvatskih književnika i umjetnika, 1929. ([Osijek] : Tisak Ferde Kittera)*
- *Književne bilješke / pribilježio Rudolfo Franjin Magjer. - [Osijek?] : [s. n.], 1912- . ([Osijek : Prva hrv. dionička tiskara]).*
- *Miholjčice i Valpovčice : pripovijesti slovenskih sela / Rudolfo Franjin Magjer ; ilustrirala Zdenka Sertić. - Zagreb : Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima, 1932. (Zagreb : Narodna prosvjeta)*
- *Moj put / Rufolfo Franjin Magjer. - U Osijeku : Komisionalna naklada knjižare R. Bačića, [1917?]. (U Zagrebu : Kraljevska zemaljska tiskara).*
- *Novi zvuci : [pjesme drugo izdanje] : treća knjiga pjesama "Porivi" / Rudolfo Franjin Magjer. - 2. popunjeno i ispravljeno izd. - Osijek : R. Bačić, 1912. (Osijek : Prva hrvatska dionička tiskara)*
- *Novi zvuci : treća knjiga pjesama "Porivi" / Rudolfo Franjin Magjer. - Osijek : [s. n.], 1909. (Osijek : Prva hrvatska dionička tiskara)*
- *Osiek i hrvatstvo / napisao Spektator. -U Osieku : Klub hrvatskih književnika, 1913. (Zagreb : Tiskara Hrvatskog kat. tiskovnog društva).*
- *Petar Zrinski, Fran Krsto Frankopan i tadanje prilike. - Vinkovci : Knjižara J. Reicha, [1921?]. (U Osijeku : Tisak Antuna Rotta)*
- *Pjesme iz osame / Rudolfo Franjin Magjer. - Osijek : Komisijonalna naklada Hrvatskog štamparskog zavoda, Podružnica, 1922. (Osijek : A. Rott)*
- *Poezija i proza iz poriva i zapisaka sa sela / R.[Rudolfo] F.[Franjin] Magjer. - U Osijeku : A. Rott : Komisijolna naklada B. Franka, 1923. (U Osijeku : Komisijona naklada B. Franka).*
- *Porivi--- : II. knjiga pjesama : (nove pjesme) / Rudolfo Franjin Magjer. - 2. dopunjeno izd. - Osijek : Knjižara Ljudevita Szeklera, 1909. (Osijek : Knjižara Ljudevita Szeklera).*
- *Porivi--- : pjesme / Rudolfo Franjin Magjer. - Osijek : Knjižara Radoslava Bačića, 1905. (Osijek : Prva hrvatska dionička tiskara).*
- *Prijegled hrvatskih pedagoških časopisa u god. 1908. / Rudolfo Franjin Magjer. -V Ljubljani : Učiteljska tiskarna, 1908. ([s. l. : s. n.]*
- *Prve trešnje : pripovijesti i pjesme za mladež : sa više slika / napisao Franjin Magjer. - Križevac : Knjižara Gust. Neuberga, 1912. (Križevac : Knjižara Gust. Neuberga)*

- *Rukovet epigrama / Rudolfo Franjin Magjer ; [vignete D. Renarića i D. Drugovićeve]. - Osijek : [s. n.], [1918?]. (Osijek : Prva hrv. dionička tiskara).*
- *Rukovet epigrama / Rudolfo Franjin Magjer ; [vignete D. Renarića i D. Drugovićeve]. Osijek : [s. n.], [1918?]. (Osijek : Prva hrv. dionička tiskara)*
- *Slavenski apostoli Sv. Ćiril i Metod : 5. VII. - Osijek : Hrv. štamparski zavod, Podružnica, [1919?]. (Osijek : Hrv. štamparski zavod, Podružnica).*
- *Slavenski apostoli Sv. Ćiril i Metod : 5. VII. / uredio urednik Kluba hrvatskih književnika R. [Rudolfo] F. [Franjin] Magjer. - Osijek : Odbor za proslavu narodnog blagdana u Osijeku, [1919?]. (Osijek : Prva hrvatska dionička tiskara)*
- *Slavice : kytice uvita z povidek baji bajek a ličeni / ježcharvatsky napsal Rudolfo Franjin Magjer ; s povolenim autora preložil Adolf Šuster. - V Chrudimi : St. Pospišla Zete (J. Scholle), 1910. (V Chrudimi : St. Pospišla Zete (J. Scholle))*
- *U spomen stogodišnjice rođenja Petra Preradovića / uredio R.[Rudolfo] F.[Franjin] Magjer. - U Osijeku : [s.n.], 1918. (U Osijeku : Hrvatski štamparski zavod).*
- *Zapisci sa sela / Rudolfo Franjin Magjer. -Osiek : Prva hrvatska dionička tiskara, 1907. (Osiek : Prva hrvatska dionička tiskara)*
- *Život i pjesme Petra Preradovića / priredio R.[Rudolfo] F.[Franjin] Magjer. Osijek : [Klub hrvatskih književnika u Osijeku], 1916. (Osijek : Tiskara Dragutna Laubnera)*
- *Život i probrane pjesme / Silvije Strahimir Kranjčević ; predgovorom popratio Lj.[Ljnboje] Dlustiš ; uredio R.[Rudolfo] F.[Franjin] Magjer. - Koprivnica : Knjigotiskara V. Vošicki, 1921. ([s. l. : s. n.]*

Slika. 1 legat Magjer

Vrijednu notu legatu daje neobjavljena Magjerova autobiografija u rukopisu-strojopisu *Moja druga autobiografija*, pisana 1942. godine. U njoj Magjer osobno svjedoči o kulturnoj povijesti Osijeka: "Ilirska ulica je zapravo gnijezdo osječkih Hrvata: Kubići, Pucenići, Gutalovi, Šamukini, Srijemčevići, Bukveši, Mitrovići itd., te rodbina velikoga hrvatskoga biskupa Strassmayera, s kojim je moja majka Terezija rođena Kubić bila u najbližem srodstvu¹⁰". Govori o političkim prilikama, svome školovanju, pisanju, osnivanju osječkog dnevnika "Hrvatski list" s Franjom Papratovićem i Antom Pinterovićem. Iz autobiografije kao važne godine ističe 1903. kada se oženio za Slavicu Magjer rođ. Anschau (po zanimanju učiteljica), 1907. godinu jer je tada izdao prvu knjigu svojih *Zapisaka sa sela*, zbirku pripovijedaka i novela iz života hrvatskoga seljaka u Slavoniji. "Na pisanje zapisaka potakao me je dr. Ante Radić, čiji sam bio stalan i marljiv suradnik Glasa Matice hrvatske u Zagrebu. Po tim zapiscima proučavao je dr. Tomo Maretić hrvatski jezik ovdašnjih krajeva."¹¹ Još je jedna od važnijih godina koje spominje u svojoj autobiografiji, 1909. godina kada osniva Klub hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku kojime rukovodi 32 godine "sa velikim moralnim i materijalnim žrtvama" te navodi kako "se morao boriti, često pod cijenu vlastite glave, da sačuvam i u naslovu i u radu ono idealno hrvatstvo, za koje sam vazda: živio,

¹⁰ Magjer, R.F. *Moja druga autobiografija*. Osijek, 1942.

¹¹ Isto.

osjećao i radio: mišlju, riječju i djelom."¹² Autobiografiju završava poukama "najveća je grješka Hrvata, jer brzo zaboravljaju, što je bilo... I najboljem radu pada vrijednost, ako ga se povremeno ne obnavlja i ne iznaša na površinu."¹³

Biografske priloge o svome ocu često daje i Miljenko Mađer u pismima Knjižnici. U jednome od svojih pisama ravnatelju Pavlu Blažeku od 28. siječnja 1980. godine piše o boravku oca Rudolfa F. Magjera u zatvoru "U svibnju 1941. došli su u očev stan u Osijeku (tadašnja Jagerova 8) ljudi iz ustaške policije, zapečatili njegov ormar s knjigama i odveli ga na saslušanje. Bio je i zatvoren desetak dana, a onda pušten na slobodu. Morao je predati policiji klupski žig, i Klub hrvatskih književnika i umjetnika morao je prestati s radom. U međuvremenu su majka i stariji brat nekako otvorili zapečaćen ormar i u najvećem strahu spalili sve knjge očeve knjižnice koje su bile tiskane ćirilicom. Otac se zbog toga kasnije srdio... Zamjerali su mu što je surađivao s beogradskim kulturnim radnicima, od kojih su neki bili i članovi Kluba."¹⁴ Ovdje se po prvi put puta spominje privatna knjižnica Rudolfa F. Magjera, prilike u kojima je nastajala i njezino uništavanje.

Još je jedan neobjavljeni rad u legatu, to je studija Mate Božičevića o Rudolfu Franjinu Magjeru u rukopisu-strojopisu na 19 stranica, pisana 1979. godine. Profesor Mate Božičević u studiji kroz pet cjelina progovara o Magjeru kao narodnom učitelju, njegovome pjesničkom radu, o proznom radu, o Magjeru kao piscu za djecu i mlade te o njemu samome i Klubu hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku.

U ostavštini se nalazi i dio fotografija iz albuma pod nazivom "*R. F. Magjer u slici i slikama*". To su fotografije koje je Miljenko Mađer smatrao od značenja za književno i kulturno stvaralaštvo u Osijeku i Slavoniji, što navodi u svojim pismima Knjižnici. Većina fotografija prati rad Kluba, upravni odbor, suradnike, izložbe i svečanosti povodom podizanja spomen-ploča i druženja s osječkim intelektualcima onoga vremena (fotografije s otkrivanja spomen-ploče Josipu Runjaninu 1921. godine u Vinkovcima, otkrivanje spomen-ploče Franji Sudareviću, otkrivanje spomen-ploče Izidoru Kršnjavom 1929. u Našicama, zatim nastavnici Građanske škole u Osijeku, karitativno društvo Narodna zaštita u Osijeku 30-ih godina čiji je Magjer bio predsjednik). Na fotografijama su mnogi osječki književnici, slikari, glazbenici te javni i kulturni radnici (Jovan Gojković, Ivan Roch, Josip Leović, Vlado Ivakić, Pavao M. Rakoš, Josipa Glembay, Gejza Krnić, Franjo Sudarević, Zora Vuksan-Barlović, Lav Mirski). Svi su oni djelovali u okviru Kluba u osječkoj kulturnoj sredini, u vrijeme 1900. do 1941. godine. Nekoliko je i privatnih fotografija (Magjerovi portreti, fotografija pred stanom na Gajevom trgu 4 gdje je stanovao preko

¹² Isto.

¹³ Isto.

¹⁴ Mađer, Miljenko. Pavlu Blažeku, Delnice, 28. siječnja 1980.

20 godina do 1932. godine, zatim fotografije s majkom, susret na ljetovanju 1934. godine s Otonom Župančićem). Miljenko Mađer pri darivanju legata Knjižnici je uz sve fotografije priložio i detaljniji opis fotografija i osoba na njima, kao i mjesto fotografiranja i događaj, ako mu je bio poznat.

U legatu se nalaze i originalne grafike-crteži portreta R. F. Magjera (jedan je izradio Mirko Rački, drugi Milenko D. Djurić), naslovnice knjiga (slovenski slikar Saša Šantel izradio je naslovnicu 1917. godine za knjigu *Moj put*, kao i 1925. godine naslovnicu za knjigu *Iz prošlosti i sadašnjosti*) i grafike ex librisa Magjer (grafike Saše Šantela, Slavka Tomerlina, Ivana Rocha). Zbirka ex librisa daje uvid u povijest osječkog i hrvatskog ex librisa, kao i ex libris aktivnosti Kluba hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku te poznatih grafičara, autora ex librisa Ivana Rocha i Milenka Gjurića. Od povelja i sitnog tiska posebno se izdvajaju Poziv na glavnu skupštinu Hrvatskog pedagoško-književnog zbora, gdje je Magjer kao dopisni član dobio priznanje zbog zasluga u području književnosti za mlade 1921. godine i Priznanje Kluba hrvatskih književnika i umjetnika 4.2. 1936. za osnivanje i predsjedavanje Klubom. To su ujedno i muzejski predmeti, svjedoci književnoga rada i djelovanja osječkoga intelektualca s početka 20. stoljeća. Zbog svoga raznovrsnog i izložbeno zanimljivoga sadržaja legat Magjer nudi razne mogućnosti popularizacije te posebno muzealizacije književnosti. "osobni predmeti, fotografije i dokumenti, izloženi i predstavljeni na jednome mjestu, gube svoja pojedinačna značenja i zajedno stvaraju novi značenjski sklop, međusobno utječući na svoje odrednice."¹⁵ Izlaganjem i okupljanjem na jednome mjestu cjelokupnoga života i djela književnika, duh književnika nastavlja živjeti, izlazi izvan granica polica i ormara. "Književničke zbirke, poput svih ostalih zbirki, imaju svoje posebnosti. Njihova svrha jest očuvati uspomenu na književnika i, možda još važnije, na svijet koji je književnik pišući stvorio."¹⁶

¹⁵ Horić, Andrea. Knjiga kao izložbeni objekt u knjižnici // Muzeologija 48/49 (2012), str. 38-45.

¹⁶ Sardelić, Sani. Književnik u muzeju: Memorijalna zbirka Petra Šegedina // Muzeologija 48/49 (2012), str. 263-273.

Slika 2. Klub hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku 1924. godine: Hella Reymann, Milenko D. Djurić, R. F. Magjer, Jovan Gojković, Ivan Roch, Josip Leović, Vlado Ivakić

Književna baština (kako se još često nazivaju ostavštine književnika) skuplja se i pohranjuje u mnogim kulturnim i baštinskim ustanovama (arhivima, gradskim, sveučilišnim i specijalnim knjižnicama, zavodima, institutima, udrugama ili privatnim zbirkama). Tako su česti slučajevi razasutih zbirki širom tih ustanova. Ostavština Rudolfa F. Magjera, osim u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek, nalazi se još u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu i u Državnom arhivu u Osijeku. O Magjerovoj ostavštini u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu nema puno pisanih tragova, osim da je tamo pohranjena u Zbirci rukopisa i starih knjiga njegova rukopisna ostavština. Preostali dio ostavštine nalazi se i u fondu Državnog arhiva u Osijeku. Osobni je to Magjerov fond, koji se sastoji od njegove osobne dokumentacije (svjedodžbe, osobnici, razne isprave, ugovori, parnice), njegovih radova, korespondencije s brojnim suradnicima i prijateljima te tiskovina, članaka i brošura o R. F. Magjeru ili isječaka od njegova interesa. Zbog dokumentarne vrijednosti posebno se izdvajaju biografije književnika i drugih istaknutih osoba zavičajne provenijencije, koje je Rudolf F. Magjer sustavno prikupljao i sastavljao u suradnji s tim osobama, danas javnosti većinom nepoznatih. Gradivo je u Arhiv preuzeto 1969. godine od Matilde udove Magjer. Osim njegove osobne ostavštine preuzeto je i nešto dokumentacije Kluba

hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku.¹⁷ Više o stvaratelju Rudolfu Franjinu Magjeru i gradivu u Državnom arhivu u Osijeku moguće je pronaći u Registru arhivskih fondova i zbirki ARHiNETU (arhivski informacijski sistem)¹⁸.

Zbog očuvanja, prezentiranja i boljeg iskorištavanja kulturne baštine u istraživačke svrhe, trebalo bi razmišljati u smjeru objedinjavanja razasutih zbirke, književnih ostavština "Objedinjavanjem rada muzeja, knjižnica (izdavača) i arhiva uz pomoć suvremene računalne tehnologije moguće je na cjelovit i široj javnosti dostupan način prezentirati književnika i njegovo djelo."¹⁹ Jedno od mogućih rješenja jest i u sastavljanju registra književnih ostavština koje bi bio polazište za objedinjavanje književnih opusa, za njihovu zaštitu i predstavljanje, kao i za izgradnju virtualnog arhiva/knjižnice/muzeja književnosti.²⁰ Prinos tome bit će i daljnji nastavak istraživanja te digitalizacije književne ostavštine Rudolfa F. Magjera i moguće okupljanje razasute ostavštine u jedinstvenu zbirku.

Upravljanje i organizacija legata Magjer

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek organizira obradu, pohranu, dugoročnu zaštitu i pristup te potiče korištenje i populariziranje kulturno-povijesne baštine u skladu s Preporukama za ustroj zavičajne zbirke u narodnim knjižnicama i drugim knjižnicama (ustanovama) koje prikupljaju knjižničnu zavičajnu građu. Tako je dio građe iz ostavštine Rudolfa F. Magjera bio predstavljen na izložbi i u katalogu *Osječko izdavaštvo 1742.-1996. : izbor*, koja je održana u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek 1996. godine.

Organizacija zbirke legata ista je kao i za redovni fond, formalna i sadržajna obrada se radi prema jedinstvenim pravilima i standardima, ali se pri konačnome rasporedu građe čuva cjelovitost i posebnost zbirke, što je u skladu s Preporukama koje navode da se donacije i ostavštine čuvaju kao cjelina bez obzira na vrstu građe.²¹ Legat Magjer kao cjelina je smješten u Zavičajnoj zbirci pri Studijskoj čitaonici te je građa samo za upotrebu u čitaonici.

Knjižna građa u potpunosti je obrađena kroz knjižnični integrirani sustav CROLIST i dostupna korisnicima, dok za fotografije postoji skraćeni zapis koji je nastao još pri primitku građe u fond. Među muzealcima, arhivistima i knjižničarima općeprihvaćeno je načelo da su ostavštine književnika cjelina i da se čuvaju i obrađuju prema načelu provenijencije (cjelina

¹⁷Jukić, Zita. Rudolf Franjo Magjer : sumarni inventar. // Glasnik arhiva Slavonije i Baranje 11(2011), str. 549-563.

¹⁸Magjer Rudolf Franjo (fond).

URL: <http://arhinet.arhiv.hr/Generated/Pages/ArhivskeJedinice.PublicDetails.aspx?ItemId=9065> (2013-06-01)

¹⁹ Dlaka, Irena. Ostavština Andra Vida Mihičića: intimna zbirka umjetnina i misli // Muzeologija 43/44 (2007), str. 115-120.

²⁰ Belan-Simić, Alemka. Baština u narodnim knjižnicama – rezultat ankete // Muzeologija 43/44 (2007), str. 83-92.

²¹Preporuke za ustroj zavičajne zbirke u narodnim knjižnicama i drugim knjižnicama (ustanovama) koje prikupljaju knjižničnu zavičajnu građu. URL: <http://www.hkdrustvo.hr/clanovi/Preporuke.pdf> (2013-06-30)

gradiva nastala djelovanjem neke osobe, međusobno povezane jednakim podrijetlom).²² Slučaj je to i s legatima u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek gdje se upravo zbog posebnosti legata i zavičajne vrijednosti u kataložnom opisu ističe provenijencija kako bi se na jednome mjestu okupili podaci o zbirci te osigurale bilješke o prijašnjem vlasniku ili darovatelju, koji se spaja kroz sporednu kataložnu jedinicu s pripadajućim kodom. Takvim načinom obrade omogućuje se dostupnost zapisima u lokalnoj bazi podataka, poboljšava se pristup podacima, poboljšava se poslovanje unutar ustanove, omogućava se izrada posebnih bibliografija darovatelja (biltena). Fizički tragovi bivših vlasnika u knjigama osim na policama okupljaju se i u katalogu, kroz napomenu o povijesti primjerka, prijašnjem vlasniku (UNIMARC polje 317). Primjerice, u toj se napomeni bilježe razne posvete i ex librisi što daje mogućnost iščitavanja međusobnih kulturnih veza osječkih intelektualaca na početku 20. stoljeća Rudolfa F. Magjera i Pavla M. Rakoša (čiji legat također posjeduje Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek), kao i drugih članova Kluba hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku. Knjižnični katalog postaje mjestom okupljanja bibliografskih jedinica omeđenih određenom osobom, što je korisnicima osobita pomoć kod pretraživanja kataloga, ali i istraživanja. Legat Magjer tako se, osim pod primarnim i sekundarnim autorstvom Rudolfa F. Magjera, kroz knjižnični katalog okuplja i pod darovateljem zbirke Knjižnici, Miljenkom Mađerom.

Monografske publikacije legata posebn su izdvojene u biltenu prinovljene građe Legat Magjer dostupne na internet stranicama Knjižnice (www.gskos.unios.hr) i <http://161.53.208.100/bib/103/>. To je svojevrsna bibliografija legata, u kojoj je građa pretraživa putem autora, naslova, predmetnica i UDK.

Digitalizacija Magjerove književne baštine

Unuk Rudolfa F. Magjera, Davor Magjer ostavio je knjižnici autorska prava i dopuštenje za stvaranje digitalne zbirke, čija je realizacija u tijeku. Konačni proizvod bila bi digitalna zbirka o Rudolfu F. Magjeru, s njegovim književnim radovima te popratnim materijalima koji ga stavljaju u kulturno-povijesni i književni kontekst. Cilj je predstaviti javnosti dio vrijedne knjižnične zbirke, ostavštine Rudolfa F. Magjera putem digitalizacije, osiguranje njihova korištenja putem Interneta te uključivanje digitalnih reprodukcija kulturno-povijesne baštine u obrazovne procese.

Projektom digitalizacije književne baštine Rudolfa F. Magjera 2012. započela se digitalizacija legata. Time se nastavlja digitalizacija dijela fonda Zavičajne zbirke. U digitalnoj knjižnici

²² Kolanović, Josip. Spomen-muzeji književnika i književni arhivi // Muzeologija 43/44 (2007), str. 9-25.

Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek dostupna je do sada zavičajna periodika (Hrvatska pčela i Osječka pozornica), osječke stare razglednice, nekoliko monografija, kataloga izložbi i zbornik radova sa stručnog skupa, razglednice starog Osijeka i grafička mapa Osijeka. Glavni kriterij pri odabiru građe za digitalizaciju bio je kriterij zavičajnosti i jedinstvenosti s ciljem predstavljanja i popularizacije dijela fonda iz bogate Zavičajne zbirke.

Postojeći je problem nedovoljne dostupnosti zbirka. Građa je za upotrebu u čitaonici, a zbog stanja izvornika i visokoga stupnja zaštićenosti Zavičajne zbirke, bez mogućnosti fotokopiranja i skeniranja ili bilo kakve manipulacije koja bi oštetila građu. Sitni je tisak (fotografije, razglednice, korespondencije) kao vrijedan dodatak legatu neobrađen i nedostupan korisnicima, osim na povremenim izložbama zavičajnoga karaktera. Sve su češći upiti korisnika upravo za tom građom u Knjižnici jer su ti fondovi nedovoljno istraženi i bogati izvori informacija od kulturno-povijesne važnosti za Osijek i regiju. Književno-povijesna građa legata atraktivna je zbog svoga sadržaja, a korištenjem je lako podložna uništavanju. U suvremenom informacijskom društvu javljaju se upiti korisnika za upotrebom takvih fondova u znanstveno-istraživačke ili edukativne svrhe, što se do sada rješavalo samo ograničenim i mogućim pristupom tek pojedinim sadržajima. Stoga se digitalizacijom djelomice rješava pristup zaštite, ograničenog pristupa izvorniku i dostupnost široj skupini korisnika. Mnogstvo je prednosti digitalizacije ostavština: "sigurnost ostavština (minimaliziran rizik od oštećivanja), pregledljivost (znatno poboljšana tehnologijom, mogućnost povećavanja i analize), dostupnost (potpuna dostupnost, bez prostorno-vremenskih ograničenja)."²³

Digitalizacija književne baštine Rudolfa Franjina Magjera zamišljena je kao predstavljanje cjelokupnog njegova lika i djelovanja kroz prikaz književne ostavštine, fotografija, plakata, grafika-ilustracija naslovnica knjiga, korespondencije, novinskih isječaka i dr. Stvorili bi se preuvjeti za iščitavanje njegova osobnog svijeta, stvaranja i duha vremena u kojemu je živio.

S obzirom da i druge institucije posjeduju dio ostavštine Rudolfa Franjina Magjera, njihovom suradnjom mogao bi se projekt digitalizacije proširiti. Potrebno je interdisciplinarno proučavanje problematike baštine književnika. Mogućnost povezivanja podataka otvara nove uvide u stvaralaštvo pojedinog književnika i zaokružavanje njegova opusa. Primjenom novih tehnologija moguće je povezati razasute knjižnične zbirke u baštinskim ustanovama jer su one vrijedni izvori informacija za kulturnu povijest grada i regije. U tome se smjeru razmišlja u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu pod razvojnim programom za Baštinske zbirke/knjižnice gdje se radi na izgradnji jedinstvene baze podataka Hrvatske baštinske zbirke, kao što postoji Registar arhivskih fondova i zbirke Republike Hrvatske ARHiNET, registar podatak o fondovima i zbirka arhivskog gradiva svih državnih arhiva te svih javnih ustanova

²³ Miščin, Danijel. Projekt digitalizacije ostavštine S. S. Kranjčevića kao potraga za paradigmatama u pristupu digitalizacijama ostavština nacionalnih velikana // Muzeologija 43/44 (2007), str. 288-298.

koje čuvaju arhivsko gradivo. Upravo ostavštine (kao što je slučaj i s legatom Magjer) često budu i dijelom arhivsko gradivo jer u svome sadržaju osim knjiga, imaju fotografije, rukopise, korespondencije i sl.

Zaključak

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek, kao središnja narodna knjižnica Osijeka i Osječko-baranjske županije i središnja sveučilišna knjižnica, treba voditi računa o zbirkama lokalne baštine te biti matična ustanova i za druge baštinske knjižnice na ovome području te time pridonijeti istraživanju povijesti knjige, knjižnica i zavičajnih i spomeničkih zbirki Osijeka i Slavonije. Knjižnična građa Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek upisana je u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske kao zaštićeno kulturno dobro, vrsta pokretno kulturno dobro-zbirka, pod brojem R-118, s naznakom da cjelokupni fond ima kulturne, povijesne i obrazovne značajke. Dio su fonda Knjižnice ostavštine privatnih knjižnica obitelji i znamenitih Osječana, legati koji nisu samo vrijedni zbog stare i rijetke knjige u njima, nego i zbog svoje društvene, povijesne, sociološke dimenzije, znanstveno-istraživačkih i edukativnih mogućnosti koje pružaju.

Jedan od zadataka Knjižnice jest i promidžba Zavičajne zbirke, pa time i života i djela Rudolfa Franjina Magjera u lokalnoj zajednici kroz digitalizaciju, izložbe, predavanja i suradnju s obrazovnim, baštinskim ustanovama i profesionalnim društvima književnika. Analiza legata Magjer pridonosi započetim književno-povijesnim istraživanjima Rudolfa Franjina Magjera i drugim istraživanjima osječkih književnika i kulturnih djelatnika s početka 20. stoljeća. Iz legata Magjer moguć je dio rekonstrukcije društvenog svjetonazora i običaja aktivnih osječkih kulturnjaka toga vremena, književnika, prevoditelja, likovnjaka, učitelja, političara, gradonačelnika, koji su zajedno osnivali razna društva (primjerice Klub hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku, Hrvatski sokol, Prvu hrvatsku dioničku tiskaru, Društvo za osnutak stalnoga hrvatskog kazališta i dr.), fotografirali se na zabavama, izložbama i raznim kulturnim događanjima, izrađivali *ex librise* i naslovnice knjiga. To je poticaj za daljnja istraživanja na tome području, kao i animaciju znanstvenika, studenata i građana za daljnje prikupljanje i obogaćivanje Zavičajne zbirke.

U današnje vrijeme otvaraju se nove mogućnosti spoznavanja ostavština u baštinskim ustanovama, potreba za očuvanjem i otvaranje prema korisnicima. Potreban je sveobuhvatan pristup ostavštinama unutar baštinskih ustanova, institucionalizirana sustavna briga o književnoj baštini književnika, kao i okupljanje baštine na jednome mjestu. Pojedinačnim istraživanjima unutar svojih djelatnosti i institucija, popisivanjem zbirki književnih ostavština u arhivima, knjižnicama i muzejima te konačnim objedinjavanjem podataka dao bi se cjeloviti uvid

u to područje. Rad Ostavština Rudolfa Franjina Magjera u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici mala je nadogradnja aktualnim istraživanjima na području baštinskih zbirki u Hrvatskoj i knjižničarima mogući poticaj za daljni razvoj baze podataka Hrvatske baštinske zbirke te drugih programa namijenjenih baštinskim zbirkama.

Literatura

Anić, Vladimir... <et al.>. Hrvatski enciklopedijski rječnik. Zagreb : Novi Liber, 2002.

Belan-Simić, Alemka. Baština u narodnim knjižnicama – rezultat ankete // Muzeologija 43/44 (2007), str. 83-92.

Dlaka, Irena. Ostavština Andra Vida Mihičića : intimna zbirka umjetnina i misli // Muzeologija 43/44 (2007), str. 115-120.

Horić, Andrea. Knjiga kao izložbeni objekt u knjižnici // Muzeologija 48/49 (2012), str. 38-45.

Jukić, Zita. Rudolf Franjo Magjer : sumarni inventar. // Glasnik arhiva Slavonije i Baranje 11(2011), str. 549-563.

Kolanović, Josip. Spomen-muzeji književnika i književni arhivi // Muzeologija 43/44 (2007), str. 9-25.

Kolenić, Ljiljana. Kršćanski leksik u Magjerovim Slavicama // Kršćanstvo i dječja književnost : zbornik radova s Međunarodnoga znanstvenoga skupa Zlatni danci 5 - Kršćanstvo i dječja književnost, Osijek, 19. i 20. ožujka 2003. godine / uredila Ana Pintarić. Osijek : Filozofski fakultet : Matica hrvatska, Ogranak ; Pečuh : Filozofski fakultet, 2004., str. 43-55.

Mađer, Miljeko. Gradskoj knjižnici Osijek. Delnice, 1980.

Mađer, Miljenko. Pavlu Blažeku, Delnice, 28. siječnja 1980.

Magjer Rudolf Franjo (fond). URL:

<http://arhinet.arhiv.hr/Generated/Pages/ArhivskeJedinice.PublicDetails.aspx?ItemId=9065>
(2013-06-01)

Magjer Rudolf Franjo. URL:

<http://arhinet.arhiv.hr/Generated/Pages/Stvaratelji.PublicDetails.aspx?ItemId=24239> (2013-06-01)

Magjer, R. F. Moja druga autobiografija. Osijek, 1942.

Miščin, Danijel. Projekt digitalizacije ostavštine S. S. Kranjčevića kao potraga za paradigmama u pristupu digitalizacijama ostavština nacionalnih velikana // Muzeologija 43/44 (2007), str. 288-298.

Pintarić, Ana. Motiv djevojčice sa šibicama u hrvatskoj književnosti // Riječ 9, 1 (2003), str. 180-189.

Pintarić, Ana. Stare osječke bajke – zametnici i izdaci // Književna revija 3, 43 (2003), str. 87-98.
Preporuke za ustroj zavičajne zbirke u narodnim knjižnicama i drugim knjižnicama (ustanovama) koje prikupljaju knjižničnu zavičajnu građu. URL: <http://www.hkdrustvo.hr/clanovi/Preporuke.pdf> (2013-05-30)

Rem, Vladimir. Zaboravljeni jubilej književne Slavonije // Vijenac 432 (2010). URL: http://www.matica.hr/Vijenac/vijenac432.nsf/AllWebDocs/Zaboravljeni_jubilej_knjizevne_Slavonije (2013-06-01)

Sablić-Tomić, Helena ; Rem, Goran. Slavonski tekst hrvatske književnosti. Zagreb : Matica hrvatska, 2003.

Sardelić, Sani. Književnik u muzeju : memorijalna zbirka Petra Šegedina // Muzeologija 48/49 (2012), str. 263-273.

Tadić, Katica. Rad u knjižnici : priručnik za knjižničare.

URL: <http://www.ffzg.hr/infoz/biblio/nastava/dz/text/pog2.htm> (2012-08-22)

Godina XVII
Broj 2
2013

KNJIŽNIČARSTVO

Glasnik
Društva
knjižničara
Slavonije
i Baranje